

Johdanto

Taitotalossa on vuosien 2023–25 aikana suunniteltu ja toteutettu neljä kertaa sote-alalle suuntautuvia tutkintoon valmentavia opintoja TUVA-jakson aikana. Opinnot on suunniteltu yhdessä TUVA- ja sote-alan kouluttajien kanssa. Lisäksi vastaavia polkuopintoja on suunniteltu ja toteutettu liiketoiminnan alalla, ICT-alalla ja koulunkäynnin avustajan opintoihin.

TUVAn alakohtaisten polkuopintojen tavoitteena on ollut, että opiskelijat saavat kokemuksia itseään kiinnostavasta alasta ja sen opiskelusta, oppivat alan perussanastoa ja taitoja, ja jatkaisivat Taitotalolla tutkinto-opiskelijoina. Tärkeä tulos on myös se, jos opiskelija huomaa, ettei ala sovellu hänelle ja tavoitteita pitää muuttaa.

Taitotalon TUVA-opiskelijat ovat pääosin maahan muuttaneita, joiden haasteena on suomen kielitaidon kehittäminen. Opinnot on rakennettu käytännönläheisiksi, ja niissä on huomioitu alan erityisvaatimukset sekä opiskelijoiden yksilölliset tarpeet, kuten kehittyvä kielitaito. Alakohtaisten TUVA-opintojen jälkeen motivoituneita opiskelijoita voidaan suositella Taitotalon tutkinto-opiskelijoiksi, ja heidän voi olla helpompi päästä opiskelemaan, kun heillä on alalta jo perustaitoja. Osa saattaa hakeutua opiskelemaan myös muihin oppilaitoksiin ja/tai muille aloille.

Käytämme ammattialakohtaisista TUVA-opinnoista termiä TUVA-polku, jotta ne erottuvat väyläopinnoista, jotka usein tähtäävät korkeakouluopintoihin. Tähän dokumenttiin olemme keränneet parhaita käytänteitä ja havaintoja näiden alakohtaisten TUVA-opintojen suunnittelusta ja toteutuksesta, joiden pohjalta polkuopintoja voidaan kehittää edelleen ja laajentaa edelleen muillekin aloille. Polkuopintototeutusten suunnittelutyöryhmissä on yleensä ollut paikalla koulutusalan sekä TUVAn kouluttajia, koulutussuunnittelijoita ja joskus koulutuspäälliköt sekä TUVasta että toimialasta, jolle polkuopintoja suunnitellaan. Kaikkien näiden

ammattialojen edustajien näkökulmat suunnitteluprosessissa ovat olleet tarpeellisia sekä aikataulujen, sisältöjen ja kohderyhmän pedagogiikan näkökulmasta.

Tunnistimme TUVA-polun suunnittelussa viisi eri aihealuetta, joista kannattaa yhteistyössä keskustella TUVA- ja tutkinto-opintojen henkilöstön kesken:

1. Kohderyhmän määrittely
2. Ajoituksen suunnittelu
3. TUVA-polun lukujärjestyksen (päivämäärät ja sisällöt) suunnittelu
4. Työnjaosta sopiminen
5. Opiskelijan siirtymävaiheen käytännöistä sopiminen

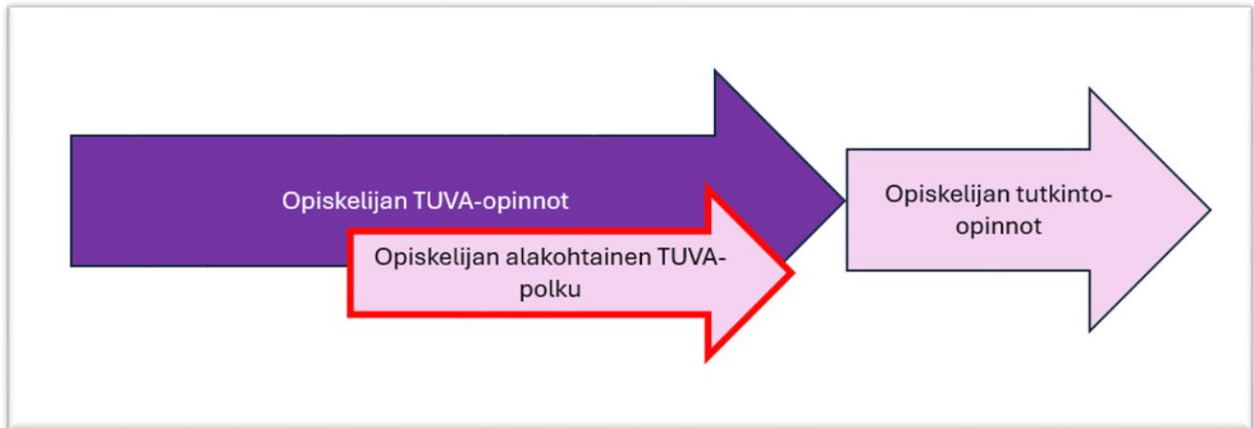
Vaihe 1. Kohderyhmän määrittely

- Yhdessä TUVA-kouluttajien ja ammattialan kouluttajien kanssa keskustellaan ja päätetään, minkälaisia opiskelijoita jaksolle ohjataan.
- Tärkeintä on opiskelijan motivaatio ja kiinnostus alaa kohtaan
- Kielitaitovaatimukset ja muut alan vaatimukset (esim. A2, ajokortti tms.). Ei tarvitse vielä olla “valmis” tutkinto-opiskelijaksi, mutta huomioidaan mitä alaa opiskellessa vaaditaan.
- Ryhmän koosta päättäminen. Ryhmän on oltava tarpeeksi iso, jotta ei haittaa, vaikka muutama opiskelija siirtyy sieltä muualle jakson aikana. Ryhmäkoon täytyy myös olla tarpeeksi pieni, jotta opiskelijoita voidaan ohjata yksilöllisesti kielitaitotaso huomioiden. Eli 10–12 on hyvä ryhmän koko, 15 ehdoton maksimi.

Vaihe 2. Ajoituksen suunnittelu

- TUVA-polkuopinnot ajoitetaan niin, että TUVA-polun päättymisen jälkeen on alkamassa ammattialalla ryhmä, johon opiskelijat voivat hakea.
- On myös tärkeää ajoittaa opintojen alku niin, että TUVA-ryhmistä löytyy tarpeeksi opiskelijoita, jotka ovat jo valmiita siirtymään eteenpäin, eivätkä ole vasta aloittaneet TUVA-opintojaan.

Kuva 1. Alakohtaisten TUVAn-polkuopintojen sijoittuminen ajallisesti ideaalitalanteessa

Vaihe 3. Lukujärjestyksen tekeminen

- Opetuksen on oltava mahdollisimman käytännönläheistä ja sitä kautta motivoivaa ja helposti ymmärrettävää, sisältäen sellaisia aiheita, jotka voisi hyväksilukea alan tutkintoon sisältöjensä puolesta. Kielen täytyy kuitenkin olla sopivan helppoa. Tarkoitus on tuoda opiskelijoille kokemuksia ja realismia siitä, mitä alalla työskentely ja opiskelu on.
- Aiheita ei saa olla liikaa, kohderyhmän kanssa täytyy huomioida rauhallinen etenemisvauhti ja runsaat käytännön harjoitukset. Joka päivän päätteeksi voi varata aikaa sille, että kerrataan mitä aiheita on käsitelty ja mitä on tehty. On tärkeää, että opiskelijat osaavat sanallistaa, mitä on opittu.
- Alan kouluttajien kanssa mietitään sopivat sisällöt, eli kyseisen alan alkeita, sanastoa ja konkreettista tekemistä. Myös TUVAn kouluttajat on hyvä ottaa suunnitteluun mukaan, he tuntevat kohderyhmän ja osaavat sanoa minkälaiset asiat voivat olla ryhmäläisille liian vaikeita alussa. Erilaiset korttikoulutukset voivat sopia, kuten EA-peruskurssi. Työpaikalla vierailu voi tuoda konkretiaa siihen, mitä alan töissä tehdään. Jakson lopussa voi olla harjoituksia pääsykokeita tai haastattelua varten. Myös alan työharjoittelujaksolle voi sopia pieniä tehtäviä.
- Jaksolla on hyvä olla S2-opettajan johdolla alan sanastoa. Monessa lukujärjestyksessä on ollut 3 päivää S2-opettajan opetusta, jossa on käyty alan sanastoa, jota TUVAn-polulla on käsitelty. S2-opettaja ja alan kouluttaja suunnittelevat sisällöt yhdessä.

- Opetus kestää kerrallaan 1–2 päivää, eli noin neljä päivää kuukaudessa muiden TUVA-opintojen lomassa. Jakson pituus voi olla esim. 3kk, eli yhteensä n. 12 päivää. Ei kannata pitää liian pitkiä taukoja, etteivät asiat ehdi unohtua.
- Esimerkkinä dokumentin lopussa TUVA-polkuopintojen lukujärjestykset sosiaali- ja terveystieteiden, ICT-alan ja liiketoiminnan alan opintoihin (liitteet 1–3).

Vaihe 4. Työnjaosta sopiminen

- **Kuka ohjaa TUVAn polkujaksolle opiskelijoita?** Opiskelijat voivat tulla useasta ryhmästä, on tärkeää varmistaa, että tarpeelliset tiedot kulkevat kaikille kiinnostuneille. Sovitaan TUVAn polulle ohjaava opettaja, joka voi pitää infoja ja tietää ajankohtaiset ammattialojen TUVAn-polut. Hän myös päättää ryhmien vastuupettajien kanssa, ketkä hyväksyvät TUVAn polkuopintoihin mukaan.
 - Opiskelijoille on kerrottava selkeästi, mitä TUVAn polulle osallistuminen tarkoittaa, mitä vaatimuksia alalla on ja mitä tutkintoon opiskelu vaatii.
- Ketkä kouluttavat TUVAn polun ammattialan jaksolla?
 - On tärkeää, että alan kouluttajien määrä pidetään minimissään, jotta opiskelijat hahmottavat, mikä on TUVAn polun opetusta. 1–2 alan kouluttajaa on hyvä.
 - Tärkeää myös valita kouluttajat, jotka osaavat opettaa kielitietoisesti.
- Miten kerätään opiskelijapalautetta jaksolta? Kerääkö palautteen TUVAn vastuukouluttaja vai ammattialan vastuukouluttaja?
 - Kirjallisen palautteen antaminen vaatii ryhmän kanssa aktiivista suullista ohjausta. Yksi vaihtoehto olisi järjestää ryhmäkeskusteluja tai ohjauskeskusteluja palautteen keräämiseksi.
 - Sovitaan, miten palaute käsitellään, tämä on tärkeää opetuksen ja sisältöjen kehittämiseksi.
- Keneen ollaan ammattialalla yhteydessä motivoituneista opiskelijoista, jotka olisivat valmiita siirtymään tutkinto-opiskelijoiksi? Mihin seuraavaan ryhmään opiskelijoita ohjataan hakeutumaan, ja kuka on sen vastuukouluttaja?
 - On tärkeää vaihtaa tietoa talon sisällä siitä, kenet on jo katsottu motivoituneiksi opiskelijaksi. Tämä säästää työtä ja aikaa alan kouluttajilta.

Vaihe 5. Siirtymä tutkinto-opiskelijaksi

- Kuinka siirtymä tutkintoon tähtääviin opintoihin toteutetaan käytännössä? Onko alussa jo tietty määrä paikkoja varattuna sovitusti jakson suorittaneille, ja mitkä kriteerit ovat suoritukselle? Vai osallistuvatko polun suorittaneet normaalisti pääsykokeisiin?
- Tekeekö TUVA-kouluttaja tai jakson ammatilliset kouluttajat kirjallisia arvioita, vai riittääkö suullinen keskustelu ja tiedonsiirto? Jos opiskelija siirtyy toiseen oppilaitokseen, hän voi haluta todistuksen, jossa kerrotaan mitä sisältöjä TUVAn ammatillisella polulla on opiskeltu.
- Talon sisäisissä siirtymissä järjestelmään (sopron) merkataan apukoodi “TUTU” (TUVA:ta Tutkinto-opiskelijaksi). Koodi laitetaan opiskelijalle, joka siirtyy TUVA-opinnoista talon sisällä tutkinto-opiskelijaksi, ja näin voidaan seurata opiskelijamääriä ja ohjauspolkujen toimivuutta.

Yhteenveto

Kaikissa edellä kerrotuissa vaiheissa tarvitaan tiivistä yhteistyötä eri työntekijöiden välillä sekä selkeitä pelisääntöjä tiedonkulusta ja ohjauksesta. Kannattaa myös panostaa palautteen keräämiseen ja hyödyntämiseen, jotta TUVA-polkujen sisältö ja käytännöt pysyvät tarkoituksenmukaisina ja kehityskelpoisina.

On arvokasta tunnistaa, miten opiskelijalähtöinen ohjaus ja yksilöllisten polkujen tukeminen luovat mahdollisuuksia hyvin erilaisille oppijoille. Jokainen opintopolku ei johda välttämättä suoraan tutkinto-opiskelijaksi, mutta myös vaihtoehtoiset ratkaisut ja yksilön kasvun tukeminen ovat merkittävä osa prosessia. Myös se on opiskelijan kannalta positiivinen tulos, että hän saa realistisen käsityksen alasta ja huomaa, ettei se ole hänelle sopiva. Tai opiskelija hyväksyy sen, ettei hänen kielitaitonsa vielä riitä ammatillisiin opintoihin ja panostaa lisää kielitaitonsa kehittämiseen. Opiskelija pääsee eteenpäin omissa suunnitelmissaan, oli se sitten alan tutkintoon hakeutuminen, kielitaidon kehittäminen tai toisen alan valitseminen.

Näin jokainen opiskelija saa mahdollisuuden löytää itselleen sopivan suunnan ja edetä kohti omia tavoitteitaan parhaalla mahdollisella tavalla.

Liitteet:

1. TUVA-polku sote-alalle, lukujärjestys
2. TUVA-polku liiketoimintaan, lukujärjestys
3. TUVA-polku ICT-alalle, lukujärjestys

Liite 1. TUVVA-polku sote-alalle, lukujärjestys

TUVAN SOTEN VÄYLÄOPINNOT SYKSY 2024

LUKUJÄRJESTYS

AIHE	KESTO	KOULUTTAJA	LISÄTIETO
Orientaatio	1 päivä		
S2-opetus	1 päivä	S2-kouluttaja	EA-sanastoa
Ensiavun peruskurssi	2 päivää		
Aikuisen ja ikääntyneen kasvu ja kehitys työpajapäivä	1 päivä		
S2-opetus		S2-kouluttaja	Aseptiikka + Ravitseemus
Aseptiikka	1 päivä		perusasiat: käsihygienia, päiväkotiaseptiikka, ikääntyvien ympäristön huomioiminen – käytännön harjoitteita
Ravitsemussuosituks ^{et} ja erityisruokavaliot	1 päivä		
S2-opetus	1 päivä	S2-kouluttaja	Päivittäiset toiminnot
Päivittäisissä toiminnoissa avustaminen: puhtaus	1 päivä		Hoitotyön luokka
Päivittäisissä toiminnoissa avustaminen: erittäminen	1 päivä		Hoitotyön luokka
S2-opetus	½ päivä	S2-kouluttaja	Soveltuvuustesti

Opetus on tarkoitus olla mahdollisimman käytännönläheistä ja sitä kautta motivoivaa ja helposti ymmärrettävää. Sama sote-alan kouluttaja koko polun ajan.

Liite 2. TUVA-polku liiketoimintaan, lukujärjestys 2025 kevät

AIHE	KESTO	AIKA ja PAIKKA	KOULUTTAJA	LISÄTIETO
Orientaatio	1 päivä	ke 12.2.	Kouluttaja 1, liiketoiminta	
S2-opetus	1 päivä	pe 28.2.	S2-kouluttaja	LT ja/tai kaupan alan sanastoa
Asiakaspalvelun peruskurssi	1 päivä	pe 14.3.	Kouluttaja 2, liiketoiminta	Asiakaspalvelussa toimiminen
LT-ympäristössä toimiminen/liiketoimintaympäristöön perehtyminen	1 päivä	ke 19.3.	Kouluttaja 3, liiketoiminta	Yritystoiminnan perusteet (Alkeet)
LT-ympäristössä toimiminen/työyhteisössä työskentely	1 päivä	pe 28.3.	Kouluttaja 1, liiketoiminta	Työyhteisötaidot ja viestintä
S2-opetus	1 päivä	pe 4.4.	S2-kouluttaja	Yritystoiminta, työyhteisötaidot, viestintä
LT-ympäristössä toimiminen/työyhteisössä työskentely (Kaupan alan työtehtävät)	1 päivä	ti 15.4.	Kouluttaja 4, liiketoiminta	Kaupan alan työtehtävät
Myyntityön perusteet ja myymälässä toimiminen (Myyvälässä toimiminen)	1 päivä	to 17.4.	Kouluttaja 4, liiketoiminta	
Tutustuminen kirjanpitäjän työhön	1 päivä	pe 25.4	Kirjanpito: Kouluttaja 5, liiketoiminta	Kirjanpitäjän työ
S2-opetus	1 päivä	ma 5.5.	S2-kouluttaja	Soveltuvuustesti palaute
YHTEENSÄ:	10 päivää			

Liite 3. TUVA-polku ICT-alalle, lukujärjestys

ICT TUVA-polku, syksy 2025

- Tuva-polkuopinnoissa TUVA-opiskelijat tutustuvat ICT alan koulutukseen/opintoihin.
- Opiskelijat ovat oppineet perusdigitaalisia taitoja myös TUVA-opinnoissa

Polku muodostuu 10 pv tutustumisjaksosta ICT-ryhmässä. 7 pv alakohtaisia sisältöjä, 3 pv S2

AIHE	KESTO	AIKA	KOULUTTAJA	LISÄTIETO
Orientaatio	1 päivä	18.8.25	Kouluttaja 1, ICT	
S2-opetus	1 päivä	21.8.25	S2-kouluttaja	IT alan sanastoa
Asiakaspalvelun peruskurssi	1 päivä	25.8.25	Kouluttaja 2, ICT	Asiakaspalvelussa toimiminen
ICT alan toimintaympäristö ja työtehtävät 1/2	1 päivä	27.8.25	Kouluttaja 1, ICT	
ICT alan toimintaympäristö ja työtehtävät 2/2, tekoäly	1 päivä	1.9.25	Kouluttaja 1, ICT	
S2-opetus	1 päivä	4.9.25	S2-kouluttaja	Työyhteisötaidot, viestintä
Tutustuminen Microsoft pilviympäristöön (Azure/EntraID)	1 päivä	8.9.25	Kouluttaja 1, ICT	
Tietoturva ja kyberturvallisuus	1 päivä	9.9.25	Kouluttaja 3, ICT	
Tutustuminen ohjelmistokehitykseen	1 päivä	15.9.25	Kouluttaja 3, ICT	
S2-opetus	1 päivä	17.9.25	S2-kouluttaja	Soveltuvuustesti, S2-kartoitus jne.
YHTEENSÄ:	10 päivää			